

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

ЧЕТВЪРТО ОТДЕЛЕНИЕ

ХАРАЛАМПИЕВ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 29648/03)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

24 април 2012

ОКОНЧАТЕЛНО

24/09/2012

На основание член 44 § 2 от Конвенцията настоящото решение е окончателно, но може да претърпи редакционни промени

По делото Харалампиев срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Четвърто отделение),
заседаващ в състав:

Лех Гарлицки (Lech Garlicki), *председател*,
Давид Тор Бьоргвинсон (David Thór Björgvinsson),
Пайви Хирвела (Päivi Hirvelä),
Георге Николау (George Nicolaou),
Леди Бианку (Ledi Bianku),
Здравка Калайджиева,
Небойша Вучинич (Nebojša Vučinić), *съдии*,

и Фатош Арачи, *заместник-секретар на отделението*,
след обсъждане в закрито заседание на 3 април 2012 г.
постанови следното решение, взето на посочената дата:

ПО ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (№ 29648/03) срещу Република България, подадена в Съда на 8 август 2003 г. на основание чл. 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (наричана по-нататък „Конвенцията“) от българския гражданин г-н Кирил Цонов Харалампиев („жалбоподателят“).

2. Жалбоподателят се представлява от г-жа А. Иванова, адвокат в София. Българското правителство („Правителството“) се представлява от своите агенти, г-жа С. Атанасова и г-н В. Обретенов от Министерството на правосъдието.

3. На 25 февруари 2008 г. председателят на Пето отделение реши да съобщи на Правителството оплакването, основано на член 6 § 1. В съответствие с член 29 от Конвенцията Съдът реши също така да разгледа жалбата по същество едновременно с разглеждането на нейната допустимост.

4. На 1 февруари 2011 година Съдът промени състава на своите отделения. Делото бе разпределено на измененото по този начин Четвърто отделение.

ФАКТИТЕ**I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО**

5. Жалбоподателят е роден през 1970 г. и живее в Манастирище, община Козлодуй.

А. Изпълнение на наказанието лишаване от свобода на жалбоподателя, постановено от Ловешкия районен съд през 1995 година

6. С решение на Ловешкия районен съд, постановено на непосочена дата през 1995 г., жалбоподателят е признат за виновен за кражба и осъден на три години лишаване от свобода. За изтърпяване на наказанието той е изпратен във Врачанския затвор на 2 май 1995 г. Освободен е на 11 ноември 1997 г.

Б. Задочно осъждане на жалбоподателя

7. В началото на септември 1998 г. е изпратена призовка за явяване в качеството на свидетел до жалбоподателя на постоянния му адрес в Манастирище, по досъдебно производство № 1625/1997. На 9 септември 1998 г. призовката е върната от кмета на село Манастирище на следствените органи с отбелязано: „Лицето отсъства от селото. Родителите му не знаят адреса му и отказват да получат призовката“. От материалите по делото е видно, че малко след това на жалбоподателя е повдигнато обвинение в рамките на същото дело и му е определена мярка за неотклонение „задържане под стража“. На 23 септември 1998 г. следователят поисква жалбоподателят, ако не бъде открит, да бъде обявен за национално издирване.

8. На неуточнена дата през 1998 г., в рамките на наказателно производство № 780/98, жалбоподателят отново е обвинен в кражби, извършени на 18 и 19 септември 1997 г. в състояние на „опасен рецидив“, докато се е намирал извън затвора по силата на режим, даващ му право да работи, както и в бягство от затвора, извършено на 21 септември 1997 г. По това производство жалбоподателят е призован да се яви на 13 октомври 1998 г. пред следствените органи в качеството му на обвиняем. Призовката е върната обратно на следствените органи, като върху нея кметът на селото е отбелязал: „Лицето няма постоянен адрес. В село Манастирище се отбива само епизодично. Близките му отказват да получат призовката“.

От материалите по делото е видно, че жалбоподателят е бил разпитан в присъствието на адвокат на 22 и 28 януари 1999 г. в рамките на производство № 780/98. Определената мярка за неотклонение е гаранция.

9. Досъдебното производство по наказателно дело № 780/98 приключва през 2000 г., на дата, която не се уточнява. Материалите по делото не позволяват да се заключи дали органите за наказателно преследване са се опитали да уведомят жалбоподателя за досъдебното разследване. На 12 септември 2000 г. полицията обявява заинтересованото лице за национално издирване. На 23 ноември 2000

г. прокуратурата изготвя обвинителен акт срещу него и го внася в районния съд. На неуточнена дата в края на 2000 г. делото е изпратено на районния съд в Монтана.

10. Материалите по делото съдържат копие от призовка с дата 11 януари 2001 г., издадена от районния съд и изпратена на адреса на жалбоподателя, за явяване на съдебно заседание на 20 февруари 2001 г. В призовката е записано, че към нея е приложен обвинителният акт. Върху разписката към призовката няма подпис и не са отбелязани причините, поради които последната не е била връчена; не е отбелязано и дали някой е дал сведения в тази връзка (параграф 17 по-долу). От друга страна, от материалите по делото не личи призовката да е била изпращана.

11. На 25 януари 2001 г. съдията докладчик запитва полицейските органи дали жалбоподателят е бил обявен за национално издирване и дали е бил открит. С писмо от 1 февруари 2001 г. полицията отговаря, че действия по издирване на лицето са предприети през септември 2000 г. и все още продължават, но за момента не са довели до резултат, както и че в случай на арестуване на лицето районният съд ще бъде незабавно уведомен. На 20 февруари 2001 г. районният съд провежда насроченото съдебно заседание. Първоначално той установява, че жалбоподателят не се е явил и че не е бил редовно призован, доколкото не е получил призовката за явяване. След това отбелязва, че до датата на съдебното заседание, въпреки действията по издирване от страна на полицията, жалбоподателят не е открит. По предложение на прокурора съдът приема, че законовите условия са налице и решава да пристъпи към гледане на делото в отсъствието на подсъдимия. Назначен е служебен защитник, който да представлява жалбоподателя.

12. С решение от 21 февруари 2001 г., произнесено задочно, жалбоподателят е признат за виновен за извършените на 18 и 19 септември 1997 г. кражби в състояние на „опасен рецидив“ и е осъден на три години и шест месеца лишаване от свобода. Със същото решение съдът признава жалбоподателят за виновен и за осъществяването на 21 септември 1997 г. бягство от затвора, в който е изтърпявал наказание, като го осъжда на една година лишаване от свобода. Присъдата не е обжалвана и става окончателна.

В. Опит на жалбоподателя до получи преразглеждане на делото

13. На неуточнена дата, но не по-късно от 2002 г., жалбоподателят е задържан и изпратен в затвора за изтърпяване на произнесената на 21 февруари 2001 г. присъда. През 2003 г., на дата, която не се уточнява, той подава на основание член 362а от Наказателно-процесуалния кодекс искане за отмяна на съдебното решение и възобновяване на задочно проведеното дело. Поддържа, по-специално, че не е бил

редовно призован и че следователно цялото производство е било несправедливо.

14. С решение от 16 юни 2003 г. Върховният касационен съд отхвърля искането. Съдът отбелязва:

„... искането не съдържа твърдение, че осъденият Харалампиев не е знаел за започнатото срещу него наказателно преследване по член 362, алинея 1 от НПК, което е едно от основанията за възобновяване на наказателното производство срещу него.

По делото има достатъчно материали, сочещи обратното.

Така например на 22 януари 1999 г. осъденото лице е било обвинено в кражба, извършена на 18 и 19 септември 1997 г. в Монтана, и в бягство от затвора на 21 септември 1997 г.

Осъденият е бил разпитан по тези обвинения в рамките на досъдебното производство, на 22 и 28 януари 1999 г., т.е. установено е по безспорен начин, че осъденият Харалампиев е знаел за воденото срещу него наказателно производство по член 362, алинея 1 от НПК.“

Що се отнася до аргумента на жалбоподателя, че не е бил редовно призован, Върховният касационен съд констатира, че усилията по издирването му са се оказали напразни и че при тези обстоятелства съдът правомерно е пристъпил към гледане на делото в отсъствието на заинтересованото лице. След което заключава, че предвидените в член 362а от Наказателно-процесуалния кодекс условия за възобновяване на делото не са налице.

15. От друга страна, с писмо от 23 февруари 2005 г. жалбоподателят посочва пред съда, че в резултат на арестуването му здравословното състояние на майка му се е влошило и тя е починала на 30 юни 2004 г. Той уточнява, че поради излежаваната присъда майка му изцяло се е грижела за децата му; смъртта ѝ ги лишила от близки хора и дом.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И ПРАКТИКА

A. Мерки за процесуална принуда, обезпечаващи явяването на подсъдим по наказателно производство

16. Съгласно Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) от 1974 г., в сила към времето на обстоятелствата, мерките за неотклонение, имащи за цел да обезпечат явяването на обвиняемия по наказателно производство, са били: забрана за лицето да напуска населеното място по местожителство без разрешение на компетентния орган; гаранция; домашен арест и задържане под стража (член 146). Съгласно член 153, алинея 1, когато обвиняемият не се яви и не е представил уважителна причина пред компетентния орган, или промени адреса си, без да

уведоми последния, мярката за неотклонение, гарантираща явяването му, се изменя в по-тежка.

Б. Правила за връчване на призовка по наказателно производство

17. Съгласно член 158, алинея 1 и член 160, алинея 1 от НПК от 1974 г., в сила към времето на обстоятелствата, призовката се връчва от служител при съответния съд, орган на досъдебното производство, община или кметство срещу разписка, подписана от лицето, за което е предназначена. Съгласно алинея 2 от същата разпоредба, когато лицето отсъства, призовката се връчва на пълнолетен член на семейството му, а ако няма пълнолетен член на семейството – на домоуправителя или портиера, съквартирант или съсед, когато поеме задължение да я предаде. Подписвайки разписката, лицето, чрез което става връчването, поема задължение да предаде призовката на заинтересованото лице (член 160, алинея 5). Ако заинтересованото лице или горепосочените лица откажат да подпишат, връчителят отбелязва това върху разписката, в присъствието на поне един свидетел, който се подписва (член 160, алинея 3).

В. Връчване на обвинителния акт на подсъдимия

18. Член 253, алинея 1 от НПК от 1974 г. предвижда връчването на препис от обвинителния акт на подсъдимия по разпореждане на съдията докладчик. Съгласно алинея 3 от същата разпоредба подсъдимият може в едноседмичен срок да изложи възраженията си и да направи нови искания.

19. Тези разпоредби са възпроизведени в член 254 от новия НПК, в сила от 29 април 2006 г. Съгласно новата алинея 4 на въпросната разпоредба, приета през 2008 г., с връчването на обвинителния акт на подсъдимия се съобщава датата на съдебното заседание, както и че делото може да бъде разгледано и решено в негово отсъствие при условията на член 269 (параграф 20 по-долу).

Г. Наказателно производство при неучастие на подсъдимия

20. Съгласно член 268, алинея 3 от НПК от 1974 г. съдът може да пристъпи към разглеждане на делото в отсъствие на подсъдимия при определени условия, изразяващи се в следното:

„Ако това не би попречило да се разкрие истината (...), и ако:

1. [обвиняемият] не е намерен на посочения от него адрес или е променил същия, без да уведоми съответния орган;

2. [адресът [на обвиняемия] в страната не е известен и след щателно издирване не е установен.“

Разпоредбата е възпроизведена в член 269 от НПК от 2006 г.

Д. Възобновяване на делото при задочно осъждане

21. Съгласно новия член 362а, добавен в НПК от 1974 г. и влязъл в сила от 1 януари 2000 г., задочно осъденият има право да поиска отмяна на присъдата и възобновяване на делото, при условие че той не е знаел за воденото срещу него наказателно производство.

22. Искането следва да бъде отправено до Върховния касационен съд в едногодишен срок, считано от датата, на която заинтересованото лице е узнало за осъждането си. То не спира изпълнението на присъдата, освен ако съдът не постанови друго.

23. Когато разглежда искане за възобновяване на дело по член 362а от НПК, Върховният касационен съд проверява дали извършеното издирване е било достатъчно. Ако установи, че положените усилия за обезпечаване присъствието на обвиняемия пред съда, натоварен с разглеждане на делото, са били недостатъчни, ВКС заключава, че делото е било гледано неправомерно в отсъствието на подсъдимия и че последният има право на нов процес (реш. № 723 от 23.01.2004 по н.д. 582/2003, I н.о. (Върховен касационен съд)). Обратното, когато лицето е било лично уведомено за привличането си като обвиняем, но не се е явило пред съда и властите напразно са се опитвали да издирят местопребиваването му, Върховният касационен съд приема, че отсъствието на заинтересованото лице е в резултат на негово виновно поведение и отхвърля искането за възобновяване на производството (реш. № 549 от 11.11.2002 по н.д. 455/2002, II н.о. (Върховен касационен съд)).

Е. Възобновяване на дело след решение на Европейския съд по правата на човека

24. Съгласно член 422, алинея 1, точка 4 от НПК от 2006 г. възобновяване на наказателно дело се разпорежда, когато с решение на Европейския съд по правата на човека е установено нарушение на Конвенцията, което има съществено значение за делото. Главният прокурор е длъжен да отправи искане за възобновяване на делото в едномесечен срок от узнаването на решението (член 421, алинея 2 от НПК от 2006 г.). Искането се разглежда от Върховния касационен съд (член 424 от НПК от 2006 г.).

ПРАВОТО

I. ОТНОСНО ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА ВЪВ ВРЪЗКА СЪС ЗАДОЧНОТО ОСЪЖДАНЕ

25. Жалбоподателят се жалва от непризнаване на правото му на справедлив процес, гарантирано от член 6 § 1 от Конвенцията, що се отнася до задочното му осъждане.

Член 6 § 1 гласи следното в частта си, относима към делото:

„Всяко лице, при решаването на (...) основателността на каквото и да е наказателно обвинение срещу него, има право на справедливо (...) гледане на неговото дело (...) от (...) съд (...).“

A. Допустимост

26. Съдът констатира, че оплакването очевидно не е необосновано от гледна точка на член 35 § 3 а) от Конвенцията. Той посочва, от друга страна, че то не среща никакъв друг мотив за недопустимост. Следователно е редно да бъде обявено за допустимо.

Б. По същество

1. Становища на страните

27. Жалбоподателят поддържа, че е бил лишен от възможността да участва в съдебното заседание на 20 февруари 2001 г. и да се защити в рамките на наказателното дело, започнало с досъдебно производство № 780/98 и приключило с присъда от 21 февруари 2001 г. Той поддържа, че е можел да бъде открит на адреса му във всеки един момент, че никога не го е променял и че не е бил редовно призован за въпросното съдебно заседание. При тези обстоятелства той счита, че правата му на защита са били нарушени, въпреки назначения от властите служебен защитник, който да го представлява, и че отказът на Върховния касационен съд да възобнови делото е в разрез с член 6 от Конвенцията.

28. Правителството оборва доводите на жалбоподателя. То посочва, че жалбоподателят е бил разпитан на два пъти по въпросното дело и че следователно той е трябвало да очаква то да бъде внесено в съда, както и че властите са използвали всички необходими средства за издирването му с цел да обезпечат явяването му пред съда. Като препраща към делото *Демебуков срещу България (Demeboukov c. Bulgarie)* (№ 68020/01, 28 февруари 2008), Правителството посочва, че жалбоподателят следователно е бил информиран за образуването срещу него наказателно производство, в рамките на което му е била

наложена мярка за неотклонение гаранция. От друга страна, то счита, че именно в желанието си да се укрие от правосъдието заинтересованото лице е сменило местожителството си, без да информира властите, и то когато последните, според Правителството, са полагали всички усилия да го открият. То уточнява, че жалбоподателят е бил представляван от служебен защитник, че съдебният процес е бил воден съгласно закона и че следователно искането на заинтересованото лице за възобновяване на делото не е можело да бъде прието.

2. Преценката на Съда

а) Основни принципи

29. Основните принципи в практиката на Съда, отнасящи се до задочното осъждане, са развити в делата *Сейдович срещу Италия* (*Sejdovic c. Italie*) ([ГК], № 56581/00, §§ 81-95, ЕСПЧ 2006-II), *Кунов срещу България* (*Kounov c. Bulgarie*) (№ 24379/02, §§ 41 – 43, 23 май 2006) и *Демебуков* (горецитирано, §§ 44 – 52).

30. Съдът припомня, в частност, че макар и изрично неназована в параграф 1 на член 6, възможността на „обвинения“ да участва в съдебното заседание произтича от предмета и целта на целия член. Освен това алинеи в), г) и д) на параграф 3 признават на „всеки обвинен“ правото „да се защитава лично“, „да участва в разпита или да изисква разпит на свидетелите“ и „да ползва безплатно услугите на преводач, ако не разбира или не говори езика, използван в съда“, което не би могло да стане без присъствието му (*Колоца срещу Италия* (*Colozza c. Italie*), 12 февруари 1985, § 27, серия А № 89, и *Сейдович*, горецитирано, § 81).

31. Нещо повече, Съдът е приемал, че задължението да се гарантира правото на обвиняемия да присъства в съдебната зала – било по време на първото производство срещу него, било при ново дело – е един от основните елементи на член 6 (*Стоичков срещу България* (*Stoichkov c. Bulgarie*), № 9808/02, § 56, 24 март 2005). Следователно отказът за възобновяване на дело, гледано задочно при липсата на каквато и да е индикация, че подсъдимият се е отказал от правото си на явяване в съда, е бил разглеждан като „флагрантен отказ от правосъдие“, което отговаря на понятието правосъдие, „очевидно противоречащо на разпоредбите на член 6 и на провъзгласените в него принципи“ (*Стоичков*, горецитирано, §§ 54 – 58, *Сейдович*, горецитирано, § 84).

32. Нито буквата, нито духът на член 6 от Конвенцията пречат на едно лице да се откаже по своя воля, изрично или негласно, от гаранциите за справедлив процес (*Квятковска срещу Италия* (*Kwiatkowska c. Italie*) (реш.), № 52868/99, 30 ноември 2000). Но за да

бъде взет предвид от гледна точка на Конвенцията, отказът от правото на участие в съдебно заседание следва да бъде установен по недвусмислен начин и да е придружен от минималните гаранции, отговарящи на тежестта му (*Поатримол срещу Франция (Poitrimol c. France)*, 23 ноември 1993, § 31, серия А № 277-А). Нещо повече, този отказ не трябва да се сблъсква с никакъв сериозен обществен интерес (*Хакансон и Стуресон срещу Швеция (Håkansson et Stureson c. Suède)*, 21 февруари 1990, § 66, серия А № 171-А, *Сейдович*, горещитирано, § 86).

33. Съдът е приемал, че когато не става въпрос за подсъдим с лично връчена призовка, отказът на лицето да се яви пред съда и да се защити не би могъл да бъде сведен до обикновеното качество *latitante* (лице, умишлено избягващо изпълнението на съдебна заповед), основано на презумпция, лишена от достатъчна фактическа база (*Колоца*, горещитирано, § 28). Съдът е имал също така случай да подчертае, че преди един обвиняем да може да бъде считан за негласно отказал се чрез поведението си от едно важно право, гарантирано от член 6 от Конвенцията, следва да бъде установено, че той е могъл разумно да предвиди последиците от въпросното си поведение (*Сейдович*, горещитирано, § 87).

34. От друга страна, не би трябвало подсъдимият да е този, който да е длъжен да доказва, че не е имал намерение да се укрива от правосъдието, нито пък че неявяването му е имало за причина форсмажорно обстоятелство (*Колоца*, горещитирано, § 30). В същото време националните власти имат право да преценят дали представените от подсъдимия оправдания за неявяването му са приемливи и дали материалите по делото позволяват да се заключи, че неявяването му е било независимо от волята му (*Меденика срещу Швейцария (Medenica c. Suisse)*, № 20491/92, § 57, ЕСПЧ 2001-VI, и *Сейдович*, горещитирано, § 88).

35. Съгласно б. „а“ на алинея 3 от член 6 от Конвенцията всяко обвинено лице има право „да бъде незабавно и в подробности информирано за характера и причините за обвинението срещу него на разбираем за него език“. Тази разпоредба показва необходимостта от полагането на най-голяма грижа за връчване на „обвинението“ на заинтересованото лице. Обвинителният акт играе важна роля в наказателното преследване: считано от връчването му, лицето, срещу което е повдигнато обвинение, става официално известно за правната и фактическа основа на отправните срещу него обвинения (*Камасински срещу Австрия (Kamasinski c. Autriche)*, 19 декември 1989, § 79, серия А № 168, *Сейдович*, горещитирано, § 89).

36. Значението на въпросната разпоредба следва, в частност, да се прецени в светлината на по-общото право на справедлив процес, гарантирано от алинея 1 на член 6 от Конвенцията. В наказателната

област точната и пълна информация за събраните уличаващи факти срещу подсъдимото лице и следователно правната квалификация, която съдът би могъл да приеме срещу него, е съществено условие за справедливостта на процеса (*Пелисие и Саси срещу Франция (Pélissier et Sassi c. France)* [ГК], № 25444/94, § 52, ЕСПЧ 1999-II, *Сейдович*, горещитирано, § 90).

37. Съдът все пак не би могъл да изключи факта, че някои доказани обстоятелства биха могли еднозначно да показват, че обвиняемият знае за образуваното срещу него наказателно производство, в течение е на естеството и основанието на обвинението и не възнамерява да участва в делото или има намерение да се укрие от преследването (*Сейдович*, горещитирано, § 99, и *Шкала срещу Албания (Shkalla c. Albanie)*, № 26866/05, § 70, 10 май 2011).

б) Преценката на Съда

38. В конкретния случай Съдът отбелязва, че жалбоподателят е бил разпитан като обвиняем в присъствието на адвокат на 22 и 28 януари 1999 г. Съдът счита следователно, че той е знаел достатъчно за наказателното преследване и предявените обвинения срещу него, за да очаква, че делото ще бъде вероятно изпратено в прокуратурата и че на самия него ще му бъде впоследствие изпратена призовка за явяване на съд. Съдът констатира, че във всеки случай заинтересованото лице не оспорва това.

39. Съдът отбелязва в същото време, че спрямо жалбоподателя е била взета мярка за неотклонение парична гаранция, имаща за цел да обезпечи явяването му на делото.

40. При тези обстоятелства е редно да се провери дали материалите по делото позволяват да се заключи, че властите са положили достатъчно усилия, за да уведомят жалбоподателя за развитието на производството, и дали последният е решил да се укрие от правосъдието (*Сейдович*, горещитирано, § 101).

41. В това отношение Съдът следва да анализира дали жалбоподателят е знаел точно какви обвинения са повдигнати срещу него. Съдът отбелязва, от една страна, че Правителството, както и Върховният касационен съд отделят специално внимание на факта, че жалбоподателят е бил разпитан по време на досъдебното производство във връзка с обвиненията срещу него. Съдът констатира, че макар да е установено преди датите на въпросните разпити, че жалбоподателят се е появявал само епизодично в селото (параграфи 7 и 8 по-горе), т.е. в населеното място, където се е намирал посоченият от него адрес, той очевидно е бил открит по-късно за целите на въпросните разпити. Съдът не разполага с доказателства, от които да е видно, че жалбоподателят е бил издирван на адреса му с цел връчване на материалите по досъдебното производство или на обвинителния акт.

Той отбелязва, че съгласно вътрешното право тези документи са били необходими, за да дадат на обвиняемия или подследствения възможност той да се запознае с конкретните обвинения, които са му повдигнати, както и със събраните срещу него доказателства, и ако пожелае, да отправи евентуални възражения и искания в хода на подготовката на защитата си.

42. От друга страна, от материалите по делото не може да се установи дали във времето след разпитите жалбоподателят е напуснал посочения адрес, поставяйки се сам в невъзможност да получи обвинителния акт или призовката за явяване пред районния съд. В това отношение съдът се е задоволил да събере информация, че заинтересованото лице е било обявено за национално издирване. При тези обстоятелства Съдът не е убеден, че властите са положили достатъчно усилия, за да информират жалбоподателя за обвиненията и за перспективата те да стигнат до гледане в съд.

43. Твърденията на Правителството, че властите са взели всички мерки да издирят жалбоподателя, се отнасят до обявлението за национално издирване и арестуване, издадено в рамките на друго наказателно производство срещу жалбоподателя. Тези твърдения не се подкрепят от никакъв конкретен акт на полицията и самият факт, че жалбоподателят е бил открит за два разпита след обявлението, не съвпада с тезата, че последният се е опитвал да се укрие от наказателното преследване.

44. При тези обстоятелства не може да се заключи, че преди да пристъпи към задочно гледане на делото, компетентният съд се е убедил, че предвидените в закона разумни усилия са били положени, за да бъдат съобщени на жалбоподателя процесуалните документи според изискванията за справедлив процес (*Сейдович*, § 81 и следващи), или че последният се е опитал да се укрие от правосъдието, или че е заявил недвусмислено отказа си да се изправи пред съда. По този въпрос е редно да се направи разлика между настоящото дело и делото *Дембуков*, цитирано от Правителството. При последното бе установено, че властите са издирвали жалбоподателя, за да му връчат обвинителния акт съгласно разпоредбите на вътрешното право, но не са успели да го открият, тъй като той е променил адреса си, без да ги уведоми, въпреки задължението, наложено с мярката за неотклонение, обезпечаваща явяването му пред съда (*Дембуков*, горещитирано, §§ 54 – 58).

45. От това следва, че в конкретния случай член 6 от Конвенцията е изисквал заинтересованото лице да може да получи ново разглеждане по същество на делото си.

46. Съдът отбелязва в това отношение, че член 362а от Наказателно-процесуалния кодекс, влязъл в сила от 1 януари 2000 г., предвижда подобна възможност, но обвързва искането за

възобновяване на делото с незнанието на заинтересованото лице за производството, довело до задочното му осъждане. В конкретния случай от мотивите към решението на Върховния касационен съд се вижда, че фактът, че жалбоподателят е бил разпитан по време на следствието, е бил достатъчен, за да се пристъпи към гледане на делото без негово участие. Съдът вече констатира, че това обстоятелство противоречи на член 6 (параграфи 40 – 44 по-горе, вж. също и: *Сейдович*, горещитирано, §§ 84, 86 и 87).

47. От това следва, че на жалбоподателя, осъден задочно, е отказано правото на възобновяване на делото му, без властите да са установили той да се е отказал недвусмислено от правото си на явяване пред съда (*Сейдович*, горещитирано, § 105). От друга страна, Съдът отбелязва, че по настоящото дело никой не поддържа, че заинтересованото лице е разполагало с други възможности, които да му позволяват да предизвика ново разглеждане, в негово присъствие, на повдигнатите срещу него обвинения (*Кунов*, горещитирано, §§ 52 – 53).

48. Следователно налице е нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията.

II. ОТНОСНО ОСТАНАЛИТЕ ТВЪРДЯНИ НАРУШЕНИЯ

49. Отново от гледна точка на член 6 жалбоподателят оспорва тълкуването на фактите и прилагането на вътрешното право в присъдата на районния съд, произнесена на 21 февруари 2001 г. Като привежда и член 5, той твърди, че престоят му във Врачанския затвор е превишил с три месеца и седем дни тригодишната присъда лишаване от свобода, която е получил през 1995 г. От друга страна, той поддържа, че от гледна точка на член 8 лишаването му от свобода, в изпълнение на задочно произнесената присъда от 21 февруари 2001 г., е довело до влошаване на здравословното състояние и до смъртта на майка му, в резултат на която децата му са останали без дом и лишени от грижите, които е полагала за тях баба им.

50. Що се отнася до тази част от жалбата, като изхожда от всички материали, с които разполага, и доколкото е компетентен да разглежда формулираните твърдения, Съдът не открива никакво видимо нарушение на гарантираните от Конвенцията и Протоколите към нея права и свободи. От което следва, че оплакванията са очевидно необосновани и трябва да бъдат отхвърлени съгласно член 35 §§ 3 и 4 от Конвенцията.

III. ОТНОСНО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ЧЛЕНОВЕ 41 И 46 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

51. Членове 41 и 46 от Конвенцията гласят следното:

Член 41

„Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.“

Член 46

„1. Високодоговарящите страни се задължават да изпълняват окончателните решения по същество на Съда по всяко дело, по което те са страна.

2. Окончателното решение на Съда се изпраща на Комитета на министрите, който следи за неговото изпълнение.“

A. Вреди

52. Жалбоподателят претендира за сумата от 500 000 евро (EUR) за понесени неимуществени вреди в резултат на невъзможността да постигне ново разглеждане на делото срещу него, на твърдяното незаконосъобразно лишаване от свобода, на влошаването на здравословното състояние на майка му и на трудностите по отглеждането на децата.

53. Правителството оспорва тези претенции.

54. Съдът отбелязва, че претенциите на жалбоподателя за неимуществени вреди във връзка с лишаването му от свобода, здравословното състояние на майка му и отглеждането на децата му се отнасят до обявените за недопустими оплаквания и ги отхвърля.

55. Що се отнася до оплакването, основано на член 6, Съдът припомня, че при нарушение на тази разпоредба е редно жалбоподателят да бъде поставен, доколкото това е възможно, в положение, равностойно на онова, в което би се намирал, ако изискванията на разпоредбата не биха били нарушени, и че едно ново дело или възобновяване на производството се явява по принцип подходящо средство за поправяне на констатираното нарушение, ако жалбоподателят пожелае това (*Кунов*, горесцитирано, §§ 58 – 59, и други цитирани препратки). Съдът отбелязва в това отношение, че главният прокурор има властта да поиска възобновяване на делото на основание решението на Съда (параграф 24 по-горе).

56. Що се отнася до неимуществените вреди, за които претендира жалбоподателят, Съдът счита, че при конкретните обстоятелства

констатацията за нарушение предоставя сама по себе си достатъчно и справедливо удовлетворение (*Кунов*, горещитирано, § 60; *Р.Р. срещу Италия*, горещитирано, § 75; *Т. срещу Италия*, горещитирано, § 32, и *Сейдович*, горещитирано, § 134).

Б. Разноси

57. Жалбоподателят не е представил искане за възстановяване на разходи и разноси.

ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Обявява* жалбата за допустима, що се отнася до оплакването, основано на член 6 § 1 и отнасящо се до задочното осъждане на жалбоподателя, и за недопустима по отношение на останалата част;
2. *Постановява*, че е налице нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията.
3. *Постановява*, че констатацията за нарушение предоставя сама по себе си достатъчно и справедливо удовлетворение за претърпяната от жалбоподателя неимуществена вреда;
4. *Отхвърля* останалата част от претенцията за справедливо обезщетение.

Изготвено на френски език и съобщено писмено на 24 април 2012 г. съгласно член 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Фатош Арачи
Заместник-секретар

Лех Гарлицки
Председател